

mo pozabili tega bridkega nauka, ki nam veli lotiti se resno in brez odlaganja dela. Kako lepo nas prepriča pisateljica članka — Ž. r. d. in učiteljice, — da je izobrazba učiteljic ž. r. d. prvo poglavje k pričetku tega dela.

Za pouk moških ročnih del se izobrazbi literarni učitelj z vsemi izpiti še v posebnem kurzu. Ne dovoli se obrtniku ali pridnemu diletantu, ki nekaj tednov pogleda v pedagoške skrivnosti, da bi poučeval na osnovni šoli. Zakaj pa je to smelo biti — in bi še smelo biti — pri ženskem ročnem delu drugače? Večino ma iz gospodarskih ozirov, iz katerih je ostalo tudi ročno delo 53 let brez nadzorstva, katero bi pa delovanje učiteljevo spodbujalo, podpiralo, pospešilo s strokovnim nasvetom in s trebljenjem slabega.

Ker trdim, da je ročno delo v prvi vrsti vzgojno sredstvo, sem in bom za govarjala vedno naziranje: učna moč brez dovršene pedagoške omike, t. j. v sedanjih naših razmerah najmanj z absolutnim učiteljskim, ne sme na šolski oder kot uč. žen. roč. del.

Visoko naobražene učiteljice bodo znale pod strokovnim nadzorstvom izbrati krajevnim razmeram primerno snov iz obširne naše domovine, ker že različno podnebje ustvarja in zahteva različnega gospodinjstva dela.

Vstrezalo bi se s tem narodno gospodarski misli in tudi naši srčni želji, ohraniti narodu značaj. (Dalje prihodnjic.)

Obrtno nadaljevalne šole.

—o Učiteljski tečaj. Prvi delni tečaj za izobrazbo učiteljev risanja na obrtnih nadaljevalnih šolah, ki naj bi se letos vršil na tehniški srednji šoli v Ljubljani, ne bo aktiviran, ker primanjkuje potrebni kredit za pokritje stroškov.

Naše narodno prosvetno delo.

Šolske ljudske knjižnice.

Šolske knjižnice.*

Danes ima gotovo vsaka šola svojo knjižnico. Niti misliti si ne morem šole brez knjižnice. Ona je njen najlepši nakit in izpopolnjuje vzgojno in poučno delo tam, kjer je šola prenehala delovati direktno s svojo vzgojo.

Z njo mora biti vsakdo po izstopu iz šole v ožjem kontaktu; v njej mora najti utehe, razvedrila in znanja; iskrenega in dobrega duševnega svetovalca in svetovalca v težkih dneh življenja.

Nikjer nisem bil tako zadovoljen, tako srečen in blažen, kakor v svoji šolski knjižnici, kjer sem se spajal z našimi razumniki, ki so mi razjasnjevali preteklost, reševali probleme, me vzpodbujali k delu in razmišljanju!

Knjige so mi znale oživeti živo prepričanje, odkriti mi tajnosti sveta; donele so me v visoke sfere delov in mi napolnile dušo z zanosom za resnico in lepoto.

In ona ozka sobica z omarami polnimi knjig je postala svetinja in svetišče znanja in uma; akademija in zbornica najbistrajših in najrazumnejših mož zemlje in vekov.

Ona da utehe vsakomur, samo je treba imeti ljubeznj do nje, čiste in nepotvorjene ljubeznj in ni je nesreče, ki bi nam ne mogla nuditi sreče in zadovoljstva v njej.

A šolska knjižnica zahteva tudi vztrajnih in neustrašenih delavcev, boričev, svojih apostolov, ki hočejo njeno istino, moč in delo širiti v vsak kotiček, bogat ali siromašen — z enako ljubeznijo. Povsod mora svetiti njena luč, da razpršuje temino in slepoto, da odpira oči in povsod širi znanje, resnico in ljubezen.

Potreba je šolskim knjižnicam vestnih, vztrajnih in čilih knjižničarjev, da ne stoje v njih knjige zložene v omarah kakor mumije v muzeju, temveč da žive svoje življenje, da govore, podučujejo, tešijo in vodijo narod po stezah življenja. Knjižnica je treba dati življenja, in sicer krepkega življenja!

In to življenje je potreba da daje šolski knjižnici učitelji. On mora biti njena duša; z njo mora biti v tesni zvezi, v njej mora živeti, za njo delati in ves svoj prosti čas mora posvetiti njej. Zavedati se mora, da hoče narod napredovati v znanju s pomočjo šolskih knjižnic; zrno resnice bo zrastle v veliko steblo, če šolska knjižnica neguje nadalje sveže razorano živo znanja, v katero je šola položila prve kali.

S kako bolešijo sem gledal šole, ki niso imele urejenih knjižnic! Knjige so

bile nerazrezane, zmetane v kakem kotu za hrano mišim in plesnobi; pokrivala jih je debela plast prahu in polagoma so se optapljale v pozabljenje.

Ali se zavedajo učiteljice in učitelji takih šol, da omejejo svojemu narodu lahko dragoceno blago, da sicer narod s svojim neznanjem podleže lahko različnemu zlu in da tak narod pokrivačo pajčevine in prah, pod katerim polagoma propada in tone v pozabljenje? To je zločin! Zločin večji in strašnejši od zločina najgršega zločinca, ker on ubija poedinca in celoto, a taka učiteljica in učitelj uničujeta narodu njegovo čtivo z brezdeljem in svojo malomarnostjo.

V vsakem poedinu je velik nagon k radovednosti. Ta radovednost je vzrok, da o vsem izprašujemo in iščemo vzrokov. Zanima nas preteklost, gledamo sedanost in razmišljamo o bodočnosti. Svojo bolelost in svojo radost prenašamo drugemu in neko čustvo prijetnosti nas navda, kadar najdemo resnico, kadar našo sorodno dušo. In to pomaga, da vsak poedinec rad poseže po knjigi, ki mu daje odgovora na njegovo mišljenje, a potreba ga je voditi, vzpodbujati in nuditi mu samo dobro in zdravo čtivo, katero on lahko razume, ki ga zanima in ga prevzame vsega, njegovo dušo in srce in čtivo postane njegova last.

In tu je treba da prevladuje načelo od bližjega k oddaljenemu, od lažjega k težjemu.

Predno se komu izda knjiga iz knjižnice, ki je sam ne more izbrati, je potreba spoznati njegovo duševno višino, na kateri se more nadaljevati novo spoznanje in razumevanje potom izposojevanja knjig iz šolske knjižnice.

—pk Melinci v Prekmurju: Leta 1920 v marcu je bilo tu ustanovljeno izobrazbeno društvo, h kateremu je pristopilo takoj 56 članov. Pričelo se je s predavanji, petjem in predstavami. Pevski zbor je nastopil štirikrat pri predstavah, ki so pravo lepo uspele v zadovoljstvo vseh. Predstave so prinesle tudi precej čistega dobička. Okoli 600 K se je porabilo za nakup knjig. S tem je bil storjen začetek knjižnici. Poleg teh knjig je daroval g. tovariš Janko Kavčič okoli 100 knjig razne vsebine in g. Koller, davč. upravitelj v Dol. Lendavi 10 knjig. Knjižnica je dobivala vsak teden tudi nekaj političnih listov od raznih uredništev. Knjige in listi se prav pridno čitajo, lahko trdim, da še nikjer nisem našel tega, da bi ljudje s tako slastjo brali kot tu. Pa še kdo trdi, da dela književna slovenščina Prekmurcem preglednice! Le pogledajte njihove molitvene knjižice, vse — z malo izjemami — v književni slovenščini. Le knjig primanjkuje. In še to omenim, da sem lani potem oglašal v »Učit. Tovarišu« prosil za kakšno knjigo za izobraž. društvo. Kaj menite, koliko sem jih dobil? Nič! Vse svoje knjige sem žrtvoval — no vidim, da je rodilo to dobre uspehe — čeprav knjige slabo izgledajo.

Ljudska predavanja.

—pp Roditeljski sestanek v Melincih — Prekmurje se je vršil eden in sicer januarja l. 1921. Udeležba je bila obilna in so navzoči pridno sledili govornikovim izvajanjem in so se pozneje posebno kar se tiče šol, obiskali, tudi po teh ravni.

—pp Za ljudsko prosveto. Z Jesenic nam poročajo: Tovariša Franc Zupancič in Ivan Šega sta pričela z javnim predavanjem v delavskem domu na Savi-Jesenice pri prosvetnem društvu »Svoboda«. Imela sta vsak že po tri prav dobro vspele in dobro obiskovane predavanja. — Poleg tega je ustanovil tov. Iv. Šega pri »kovinarski podružnici« Sava-Jesenice strokovno šolo za člane tega društva. Poučuje vsako nedeljo od 9.—12. dopoldne in to že od meseca maja lanskega leta. Jednako šola sta poklicala v življenje tovariša Janko Baraga in Franc Zupancič na Koroški Beli za tamošnje člane te podružnice. — Ako se vpoštevata, da ti trije tovariši vrše to delo brezplačno, iz golega navdušenja za dobrobit delavstva, jih lahko stavimo za vzgled premnogim tovarišem, ki se branijo tako krčevito vsacega najmanjšega izvenšolskega dela. — Posnemajte jih!

Šolski odri in pevski zbori.

—po Kraljestvo palčkov v Ribnici (Dolenjsko). Dne 25. in 26. marca je priredila tukajšnja meščansko- in ljudsko-šolska mladina v sokolski dvorani predstavo igre Kraljestvo palčkov, v korist Jugoslovanske Matice. Mladi igralci in igralke so tako dobro nastopili, da je splošna želja še enkrat ponovitev igre. Upam, da nas še enkrat razveselite s svojim nastopom 9. aprila. Koga naj pohvalim — morda norčka ali vile, kralja ali palčke. Kratko rečeno — norček nas je

zabaval, da je s svojim drznim nastopom izzival salve smeha med gledalci. Bili pa so vsi na svojem mestu in očarani po ljubkem nastopu vil, po hudomušnosti palčkov in po majestetičnem nastopu kralja z dvorom smo odhajali domov. Jugoslovanska Matica je na dobila znatno vsoto okoli 3000 K. Vsa čast otrokom, vsa hvala prirediteljem. Pokazali ste, da se zavedate težkega poklica v polni meri — a dobrotnikom, ki so pripomogli kakorkoli, da je bil uspeh tako lep — hvala pristrčna hvala imenom organizacije z najidealnejšim programom današnjih tako materialističnih časov.

— V Šmarju pod Ljubljano je priredila šola 25. in 26. marca t. l. otroško predstavo: 1. Schubert: Sonatina. Op. 137, št. 1. F. Mazas: Deux Airs Variés št. 2 harmonij in gosli. 2. V. Parma: Zapoj mi ptičica... Sopran in harm. 3. Deklamacije: Graničar (Cegnar). Još jedna želja (in Kosovka). Korist domačih živali. 4. Igrici: Lepota slepi in Kaznovani šaljivci iz »Otroški oder«. — Naštudiral tov. M. Perovšek. 5. Lepa naša domovina. Posebno so ugajale: Domače živali (8), katere vodi 1 učenec (sestavil šol. voditelj) in pa igrici. Uspeh prav dober v vsakem oziru.

—po Šola v Kapelah pri Brežicah je priredila dne 5. marca dobro uspešo šolarstvo veselico, ki je pokazala prave zmoglosti tukajšnje mladine. Pevske točke je vodil kapelnik »palčkov«, med katerimi je posebno inponirala »Sokolska koračnica«. V tridejanki »Šivilja Klara« je Jožek prav dobro rešil svojo ulogo. Nastop palčkov in drugih je bil čisto siguran. Igralci so izvršili svoje naloge popolnoma samostojno. Alegorija »Morje plaka« je prav globokega jedra, ki pa ni menda pri mnogobrojnem kmetskem ljudstvu naredilo onega učinka, kakor pri inteligenci, katere sicer pri nas ni mnogo, a smo še večino iste pogrešali. Gdč. Kugličeva, ki je imela z vajami mnogo truda, je z uspehom lahko zadovoljna: ne sme se pa v bodoče plašiti neumestnih opazk od strani nekaterih starokopitnežev. Tudi druga dva gospodičnata gre za hvala, ker ste imeli deloma pri vajah, kakor tudi pri opravljanju mnogih igralcev dosti truda. — J.

—po Š šolsko mladino se je priredila Božičnica v Melincih — Prekmurje. Nastopilo je več deklamatorjev, ki so prav lepo in s ponosom izvajali razne pesmi. Posebno je ugajala navzočim živa slika — Slovenka, Hratica, Srbkinja. Pod božič. drevescem, ki je bilo lepo okinčano — vse delo šolarjev — je bilo za vsakega učenca darilce. Najbolj na je ugajala otrokom tombola za katero je bilo zbranih 60 darilc. Prav lepo je bilo petje pevskega zbora šolarjev.

—po Višnjagora. Otroci v Višnjagori so priredili v petek, dne 24. in v soboto, dne 25. marca šolsko predstavo. Na vzporedju je bilo petje, deklamacije in igra »Snežulčica in škrtaj«. Bilo je vsestransko zanimanje in uspeh v vsem zelo zadovoljiv.

—po Šolski oder na Vurbergu. Dne 25. marca je priredila šol. mladina v tekočem letu drugo gledališko predstavo. Spored: I. Prizor v šoli pred poukom. II. Janko in Metka. III. Škratelj. Z velikim zanimanjem je sledilo občinstvo priznanim izvajanjem marljive šol. mladine. Rosilo se je marsikatero oko navzoče matere in očeta, ko je videlo, kako lepo se vzgaja šol. mladina. Navzoči zastopniki občine in krajnega šol. sveta so izrekli šol. vodstvu hvaležno priznanje za velik trud, ki ga ima šola z ukažljivo šol. mladino. Dobiček se porabi za vezavo knjig domače ljudske knjižnice, ki se bode otvorila začetkom prihodnje zime.

—po Šolski oder v Babnempolju trajno napreduje. Pri dobro obiskani predstavi dne 19. marca smo nabrali svotico 1100 K za kulise; treba vpoštevati, da naša vas šteje komaj 450 ljudi in da tudi šol. soba ni velika. Spored je zelo ugajal zlasti slikovite skupine pri točkah: »Morje plaka«, »Martin Kopač pride v vas« in »mala učiteljica pri palčkih poljančkih«. Dekleta so vrlo pomagala z dvodejanko: »Pri gospodi« a domači meš. zbor z ubranim petjem, za kar je osobito pri Prezidancih žel zasluženo priznanje. Dne 26. marca smo pa ženske ustanovile društvo: K. J. S. katero šteje do sedaj 120 članic in prav ugleden odbor. V njegov program spada tudi vzbujači veliko zanimanje za kledkjanje, kar bi bilo posebno za našo v zinskem času brezposelno žen. mladino velikega pomena; šest deklic je že pričelo z delom, s katerim imajo veliko veselje. Letos se nam obeta, da dvignemo našo šolo za eno nadstopje no in ko bo stavba gotova ter še bližnji Prezid definitivno pod Slovenijo, bo kulturno delovanje v našem gorskem kotu mnogo olajšano.

Književnost in umetnost.

—k Dr. Josip Goršič — Socialna zaščita dece in mladine. Zbirka političnih, gospodarskih in socialnih spisov IX. zv. Skrb družbe in države za sirote in nezakonske otroke je postala po vojni silno važna, ker je število takih otrok zelo naraslo. Samo Slovenija jih šteje okoli 76.000. Zato je zelo hvalevredno, da je pisatelj zbral tozadevne podatke, povedal kaj smo do sedaj že pri nas za mladoletne in sirote storili, ter kako je skrb za nepreskrbljeno mladino urejena v drugih državah. Zanimiva so zlasti poglavja o zaščiti mater in dojenčev, dece v predšolski in šolski dobi ter moralno zane-mariene mladine. Spis je neobhodno potreben za učitelje, sodnike in duhovnike, ki se največ bavijo z mladinsko oskrbo. Knjiga, ki je spisana zelo pregledno, poučno, pa zanimivo, bo izpolnila veliko vrzel v našem socialnem slovtstvu.

—k 6. br. »Učitelja«: Dr. Paja Radosavljevič, Francuska Pedagogija. Rad. M. Stefanović, Evolucionizam i Pedagogika. Olga Ppetaševa, Radna škola na delu, s rusko preveo dr. Jov. Maksimović. Drag. A. Marković, Muzičko vaspitanje. F. Vajda, Ptui, Ženska izobrazba. Sreten Dinić, O dečijoj književnosti. Fiziologija. Mucanje kod dece od D. A. B. Filozofija. Niče kao preteča psiho-analize od dr. Herbeca, preveo Lj. Lazić. Psihologija. O pažnji od S. Ljubinića. Metodika. O bukvaru od Jov. P. Jovanovića. Iz školskog rada. Pripreme za čitanje u I. raz., od Jov. Udickog. Prosvetni pregled, Čehoslovačka — Francuska — Belgija — Italija — Engleska — Španija — Ujedinjenje Sev. Amerik. Države — Argentina — Indija — Sirija. Književni pregled. Referati. A. Gerlah. Kak prepodavati detjem aritmetiku, ref. Mil. R. Majstorovića. Krači prikazi a) Domaćih knjiga i listova: Tih. R. Dordević: Iz Srbije kneza Miloša; dr. Vlad. Petković: Manastir Ravanica, Srpsko Kosovo. Narodni prijatelji: Ljub. M. Protić: Pedagoška pitanja: Stan. M. Mijatović: Školska administracija: Zar. R. Popović: Pripovetke iz St. Srbije, Misao. Prosv. Glasnik. b) Stranih: List združenih Českoslov. učitelja; Sall-wirk: Erziehung durch die Kunst; Kornelius: Elementär Gesetze der bildende Künste. Bibliografija. Beleške. Priznanje godine službe — Stečaj za škol. higijenu — Završen pretres zak. o nar. školama — Okružni školski muzej u Kragujevcu — Pedagoško društvo — Kongres za moralno vaspitanje. Listak. Mih. M. Stanojević: Iz »mojih uspomena«.

—k Zvonček, 3. števil. 1. 1922. Vsebin: Anica: Pomladna želja neodrešenih bratov. Pesem. Jos. Vandot: Kekec na volčji sledi. Planinska pripovedka s tremi podobami. V. Mazi: Denar. Povest. Novi papež Pij XI. Podoba. Janko Leban: Štrklji. Povest. Miroslav Kunčič: Prošlost. Pesem. Fr. Rojec: Za domači muzej. Poučni spis z dvema podobama. Pouk in zabava. Kotiček gospoda Doropoljskega.

—k Popotnik, števil. 1.—2. 1. 1922. Vsebin: Razprave: Dr. K. Ozvald: Kaj je in kaj ni ljudska univerza? Mil. R. Majstorović: Srpska pedagoška knjiga. Iz šolskega dela: Ana Pfeifer: Elementarni pouk v čitanju in pisanju na podlagi samodelavnosti. Matija Heric: Razmišljevalno računanje in nova metoda računanja z mestnim vrednostmi. Telesna vzgoja: Fr. Grm: Higijena govora. Razgled. A. Slovtstvo. Fr. Erjavce: Izbrani spisi za mladino. Slovenski pesniki in pisatelji V. (E. Gangl.) — H. Družović: Črtice k zgodovini glasbene umetnosti. (—.) — Čika Jova-Zmaj v slovenskem prevodu. (F.) — Alojz Kraigher: Umetni-kova trilogija. (Pav. Flerč.) — Dr. S. Čajkovčeve »Čitanke«. (Pav. Flerč.) — Dr. Vladimir Dvorniković (č.). B. Časopisni vpogled. Literarni doneski v delavnem pouku. — Iz druge literature. C. To in ono. Kaj opazujemo v šolah? (F. Ž.) — Ljudsko mnenje o šoli. (F. V.) — Kaj spada v šolsko sobo? (—.) — Načrt zakona o srednjih šolah. — Tretji mednarodni kongres za moralno vzgojo v Ženevi. (G. Silij.) — Drobne pedagoške novice. — Usoda »Popotnika«. — Dr. Fr. Derganc: Filozofski slovar. (Dalje.)

—k »Sokolici«, št. 3. in 4. Vsebin: 1. Predavanje I. B. 2. Pesem dobrovoljcev. Dr. Lj. Pivko. (Konec prih.). 3. Zakaj sem Sokol? Iz češčine preložil N. Perko. (Dalje.). 4. Zgodovina telovadbe. J. Jeras. (Dalje.). 5. Moj izlet na Mrzlico. Ivanka Naglav. 6. Podmladek rdečega križa. B. 7. Popravki k vajam moškega naraščaja in ženske dece. 8. Mladi vojaki. Proste vaje. Fr. Pleničar. 9. Glasnik + Br. Janko Kovačič. — Obletnica smrti našega prvega staroste dr. Iv. Oražna. — Šestdesetletnica Sokolstva. — Priprave za I.

* Vladimir Pevalak: Jedinstvo, števil. 1. in 2.

jugoslov. vsesok. zlet v Ljubljani 1922. — Tekma moškega naraščaja na zletu Gor. Sok. Župe v Kranju. — Iz Murske Sobotice. — Dve novi knjižici za sokolski naraščaj.

Naša gospodarska organizacija.

—g Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani ima svoj letošnji občni zbor v sredo, dne 12. aprila, ob 10. dopoldne v Učiteljski tiskarni, Franciškaška ulica št. 6, z dnevnim redom, ki ga določajo pravila (poročila, predlogi, volitve.) Odborova seja bo v nedeljo, dne 9. aprila 1922, ob 10. dopoldne na I. mestni deški osnovni šoli v Ljubljani, Komenskega ulica. Vsi društveni funkcionari naj pripravijo že za odborovo sejo svoja poročila, namenjena občenemu zboru! To obvestilo glede občnega zbora in glede odborove seje velja kot direktno vabilo. Predsednik.

—g Vabilo. Učiteljska gospodarska in kreditna zadruga v Celju ima svoj občni zbor dne 12. aprila (velika sredo) ob 9. uri zjutraj v okoliški šoli v Celju (spodaj) po sledečem dnevnem redu: 1. Poročilo načelnstva o poslovanju zadruge v letu 1921. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odborenje letnega računa za l. 1921. 4. Eventualne volitve. 5. Slučajnosti. Načelnstvo.

—g Tvorica učil in šol. potrebnih v Ljubljani. Franciškaška ul. 6 prosi vse p. n. tovariše, tovariše in okrajna učil. društva, ki so člani zadruge, da izpolnijo jim vposlane pristopne izjave ter podpisane čimprej semkaj dopošljejo in poravnajo zneske, za koje se jih je opozorilo (vpisnine). Oni člani zadruge pa, ki dosedaj še niso plačali polnih deležev se naprošajo, da store isto, da se jim dopošlje tozadevna zadruga izkaznica. — Kdor želi zadružna pravila ali položnice, naj se oglasi z dopisnico na gorejšnji naslov. Tovariški pozdrav!

Naša kulturna organizacija.

—ko Slovenska Šolska Matica razpošila svojim članom za pretečeno leto štiri publikacije. — O dr. Luidevit Pivko — Schapovi »Telovadbi«, razlagi telovadne teorije in navodilu za vodstvo telesnih vaj po Tyrševem sestavu smo že lani govorili in bodo znale praktično vrednost tega dela prav ceniti šele bodoče generacije učiteljstva, ki bodo vzgojene v duhu tega dela. Letos je izšel drugi zvezek, s prostimi vajami, redovnimi, tekoni, hojo in rajalnimi vajami. O Finkovem »Posebnem ukoslovju pouka v elementarnem razredu« in praktični strani delca govori pisatelj sam v uvodu: »Pričujoče delce je namenjeno predvsem pouku metodike elementarnega razreda v drugem tečaju III. let. učiteljskega. Snov sem nadal v kratki, celo lapidarni obliki.« Dasi imamo posebno v hrvaški pedagoški literaturi dokaj del, ki bi se dala uvesti s pridom na naša učiteljska kot ročne knjige za učiteljske kandidate, kar bi mnogo pripomoglo k našemu kulturnemu uedinenju, moramo tonlo pozdravljati program Slov. Šol. Matice, ki se ozira posebno na potrebe knjig za naš naraščaj. Izdaja podobnih del se pa ne da nadomestiti s hrvaško ali srbsko literaturo. Manj praktičen se nam zdi »Pedagoški zbornik«, ki ga je sicer zelo izbrano uredil dr. K. Ozvald, a nima tiste praktične vrednosti. Njega vsebina bi brez škode prešla lahko v »Popotnik« in ga s tem vsebinsko še bolj dvignila. Prepričani smo, da je izdaja draga in da bi za to ceno lahko imeli že dvoje enotnih pedagoških del. Žal nam je za zelo praktično Finkovo zbirko naredb in odlokov. »Letno poročilo« nam kaže zanimanje učiteljstva za svojo kulturno organizacijo.

—ko Slovenska Šolska Matica. Publikacije za l. 1921 se pravkar razpošiljajo. V aprilu bodo vse razposlane. Vodstva oziroma ravnateljstva ljubljanskih osnovnih, meščanskih in srednjih šol naj pošljejo po knjige k poverjeniku Jakobu Dimniku.

—ko. Občni zbor Slovenske Šolske Matice se vrši dne 12. t. m. ob 2 uri popoldne v prostorih I. mestne deške ljudske šole v Ljubljani, Komenskega ul. z običajnim dnevnim redom.

Iz naše organizacije.

Iz glavnega odbora UJU v Beogradu.

Na seji Glavnega odbora UJU dne 12. marca t. l. v Beogradu je bilo sklenjeno: 1. Da se ojači delo na organizovanju okrajnih učiteljskih društev in se razpiše mesto enega uradnika za administrativ-

ne posle UJU. 2. Naročnina za »Narodno Prosveto« se poviša na 60 Din., ker se je tisk in uprava znatno podražila.

Iz poverjeništvu UJU v Ljubljani.

— Člani odseka za revizijo osnutka šol. zakona (lv. Dimnik, Dostal, Fleré, Grum, Hudé, Jedrinić, Lapajne, Lésica, Plesničar, Waschetterova) se sklicujejo k skupni seji dne 12. t. m. ob 8. uri zjutraj v Ljubljani v Učit. Tiskarni (pisarna strokov. tajništva). Odsekovi člani naj bodo pripravljeni, da se seja v četrtek nadaljuje. Gradivo naj prinese vsak seboj.

— Vse tovariše in tovarišice, ki so predelali »Načrt zakona o državnih činovnikih«, o katerem smo poročali v zadnji števi. »Uč. Tov.« pod rubriko »Iz poverjeništvu UJU v Ljubljani« pozivamo, da pošljejo svoje pripombe na poverjeništvu UJU v Ljubljani. Ker se za podatke zelo mudi in ni mogoče izvesti obravnave potem okr. društvenih zborovani ali vsaj odborovih sej, se da tem potom prilika vsem članom, da na reviziji sodelujejo.

Društvene vesti.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBORSKI ŠOLSKI OKRAJ zboruje dne 20. aprila v Mariboru v mali dvorani Narodnega doma točno ob 10. uri po sledečem sporedu: 1. Poročilo predsednika. 2. Razgovor o nameravani ustanovitvi Učiteljskega doma v Mariboru. (Tov. Hren.) 3. Organizacija kmetijsko-nadaljevalnih šol. (Tov. Klemenčič.) 4. Slučajnosti. Udeležba je za vse članstvo obvezna. Odsotnost se mora opravičiti.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO KRANJSKEGA OKRAJA je zborovalo 24. marca 1922. v Kranju. Tajniško poročilo. Odborova poročila naj bi bila v splošnem nekaka kronika vsega učiteljskega gibanja, ne samo v notranjosti društvenega okrožja, temveč tudi onega v najširšem in najožjem pomenu, t. j. v celotni Uniji, tako kot na licu mesta vsakega posameznega učitelja. Da pa bi bilo to mogoče, naj bi sleherni voditelj obveščal o vseh prireditvah in delovanju posameznih učnih moči v domačem šolskem okolišju. Ob sklepu lista naj tedaj tajnik poda bilanco vsega prosvetnega in organiziranega poslovanja, kar bo delavnost brezdvomno podžigalo, ali vsaj vzdrževalo v ravnotežju, obenem pa se nam omogoči obratunavati s klevetniki šole in učiteljstva. Predavanja. Na jesenskem zborovanju je predaval tov. Mihelič Josip »O pouku manj nadarjenih«; »O srbskem seljaku« je predaval tajnik v Kranju, Domžalah in na akademskem večeru za kranj. okraj, tov. nadzor. Rus je razpravljal »O novih tiskarnah.« tov. Sepacher »O vsprejemih v srednje šole.« več predavanj je priredilo meščansko učiteljstvo v Trzinu (teme nam niso prijavljene, prosimo, da to store naknadno), tov. Mihelič pa se je bavil s »Kmetijsko strokovno naobrazbo.«

Hospitacije. V podkrepljenje svojega lanskega referata o »kmetijski kemiji«, je priredil tajnik v Cerkljah z otroci 6. ravreda javno hospitacijo »O rastlinskem življenju«, ki se jo je udeležilo 40 učnih moči kranjskega in sosednega kamniškega okraja.

Igre. (Šolski odri.) Lepe in zanimive šolske predstave so priredile šole v Kranju, Trzinu (lasten oder) Velesovem, Predvoru, Kovorju, Podbrezju in v Cerkljah. Želeli je, da se igre — če le mogoče — vrše v nevtralnih t. j. šolskih prostorih. Učiteljstvo iz obližja naj prireditelje s svojo udeležbo moralno podpira, vsaj namena predstav vendar ne iščemo v gnojni uspehi.

Društva. Pri prosvetnih društvih se poveljno odlikujejo g. nadzornik in vse učiteljstvo v Kranju, Trebiji, Poljanah, Škofji Loki, Železnikih, v Selcih, Trzinu.

Učiteljskemu konviktu je članstvo vplačalo nad 100.000 K brezobrestnega posojila. Kdor je zaostal z obroki, naj pohiti, da dopolni častno obvezo. Bloki v podporo konviktu naj se čimprej razprodajo.

Članstvo je od 108 naraslo na 115. (66 učiteljic, 49 moških). Moči društva ne cenimo po številu članov, temveč po kakovosti organizacije; ta pa se kvalificira po stanovski disciplini, ki zahteva, da se manjšina na zunaj podvrže večini in nastopa kot neokrnjena jednota. Kot vzgojitelji mladine kažimo svetu, da znamo ob resnih trenotkih brzdati fvoje strasti, držati se gesla: »V slogi je moč!«

Okrajna konferenca. Na predlog predsednika se odkloni povabilo okraj. šol. sveta, da bi se udeležili uradne konference proti polovičnim dijetam. Če se iste vsem uradnikom izplačujejo v polnem

znesku, bi smeli enako mero zahtevati tudi mi. Za letošnje konferenco proračunjena vsota naj se naslednje leto dopolni, da bode mogoče učiteljstvu izplačati postavno določene zneske.

Namesto konference pa bode društvo zborovalo še enkrat pred sklepom leta. Kot referenta se prigrasita gg. tov. Miklavčičeva in tov. Horvat.

Blagajniško poročilo navaja prejemkov 35.043, stroškov 34.852 K preostanka 190 K. Bilanca izkazuje 12.671.81 aktiva, 4399.01 pas in 8.272.80 K čistega premoženja. Preglednica ggč. tov. Malijeva — predlaga absolutorij, ker je vse v redu. Sprejeto.

Ga. tov. Miklavčičeva izjavi, da se je kot zastopnica učiteljstva vdeležila UJU v Zagrebu, ker ji mora biti znano vse organizacijsko gibanje učiteljstva. Tajnik je bil radi šolsko-političnih sodnih obravnav zadržan, da bi zastopal društvo, zato naj se njej izplača potnina. Soglasno sprejeto s pripombo, naj v bodoče poverjeništvu UJU povrača potnine zastopnikom učiteljstva v viš. šol. svetu, ker so isti izvoljeni od vsega učiteljstva, ne pa samo od posameznih okrajev.

Blagajnik zahteva, naj izvoli vsaka šola svojega zastopnika, ki mu naj prijavlja vse prejembe članstva, zbira novih članov in članarino, ki jo je poravnati v 3 mesečnih obrokih po položnicah. Za opomine se v bodoče računa po 1 Din. Pred novim letom je polno članarino vplačalo 76 članov, po novem letu 30, na dolgu pa jih je še 5. (Zahteva po imenih za sedaj ni prišla do veljave.)

Na predlog gospe tov. Miheličeve se določi članarina na letnih 72 Din.

Predsednik naznanja, da se seziđa v Kranju Narodni Dom, ki bomo tudi mi učitelji iskali v njem gostoljubnosti za svoje prireditve. Na njegov predlog se kupi v ta namen 20 deležev a K 20.

Meščanski učitelji iz Trziča izjavljajo po rav. tov. Lajovicu, da ostanejo včlanjeni v društvo.

Predavanje »O notranjem in zunanjem življenju rastlin.« je prav poljudno predaval tov. Vidic Anton iz Velesovega. Vsebina je tako zanimiva, da bode marsikateri poslušalec posegel po strokovnih knjigah in se vživel s skrivnostno življenje tihožitja s tako ljubeznijo do prirode, kakor je to storil predavatelj. Splošno odobravanje mu je bilo častno priznanje.

Pravice učiteljstva. »Kdaj zasijejo učiteljstvu resnično boljši dnevi?« je zaklicala tov. ggč. Urbančič, ki je prav energično zahtevala, naj pride pravica res do veljave. Vse, ki so pod prejšnjim režimom trpele, so z veseljem pozdravile odlok, ki se v njem napoveduje, da bo od slej pri oddaji služb odločevala kvalifikacija, službena leta in družinske razmere. Praksa pa nas je poučila, da še ni izginila doba pritiskanja kljuk. Izvenšolsko delovanje naj se ne upošteva pri podeželskih enorazrednicah, ki imajo poleg korektur še 32 teden, ur pouka.

Tov. Miklavčičeva pojasni, kako težavna je odločitev pri oddaji služb, ker ima vsak kompetent toliko priporočil nadzornikov z ozirom na družinske šolske in izvenšolske razmere, da se po cele ure pretresa o posameznih mestih, predno je mogoče preiti na glasovanje. V važnih zadevah, naj vsakdo razloži zastopnikom svoje težnje, tega pa naj se ne smatra za pritiskanje kljuk.

Sadjarke tečaje priredi tov. nadzor. Črnogaj za učiteljice enorazredničarke, ki nimajo kmetijsko-vrtnarske predizobrazbe — tako poroča nadzor. Rus.

Odbor. Po vzkluku se voli sledeči odbor: Fran. Luznar, preds. Janja Miklavčičeva namestn., Josip Lapajne, tajn., Sepacher Anton, blag. — odborniki: ga. Slaparjeva, Josip Brtoncelj, Lajovic Albin.

Interpelacije. Rav. Lajovic interpelira predsed., zakaj da ni dal na dnevni red njegovega poročila »Nadzornik in organizacija«. Predsednik izjavi, naj o tem poroča na naslednjem zborovanju.

Plačevanje proviz. učiteljstva. Tov. Potočnik predlaga, naj se društvo zavzame, da se novi način plačevanja učiteljev (za nazaj) uvede šele pri novovstopivših začasnih učiteljih, ker bi bili sicer preveč prizadeti, če se sedanjim prov. učiteljem ustavi ena mesečna plača. Nadz. Rus pojasni, da je že urejeno tako, kakor je tov. Pogačnik želel.

Sprejem v srednje šole. V višjem šol. svetu je g. rav. Wester pojasnjeval, da je nezadostna predizobrazba kriva, če otroci ne morejo shajati v sred. šolah.

Temu moramo oporekati, ozir. zavrniti krivdo na gospe srednješol. ravnateljke, ki sprejemajo otroke brez obiskovalnih spričeval, in to še proti volji ljudskošolskega učiteljstva (slučaj Kranj.) Duševno zmoglost vendar lažje presoja

učitelj, ki ima otroka vse leto v razredu, kakor profesor, ki se hoče v pol ure prepričati o sposobnosti otroka. Kdor ga sprejme, ta naj nosi odgovornost, ne pa je zavračati na našo šolo.

UJU se stavlja vprašanje: 1. Katera listina nadomestuje obiskovalno spričevalo? 2. Ali imajo voditelji osnov. šol se kaj vpliva na vsprejemu v sred. šole? Tov. rav. Lajovic opozarja, naj se na javne napade odgovarja javno — v časopisih. Dopisniki so bili že lani izvoljeni.

Tiskarna. Ob 15. uri si je učiteljstvo ogledalo novoprirejeno tiskarno.

Nove knjige in druge publikacije.

—kpl Socialna zaštita dece in mladine. Dr. J. Goršič. Tiskovna zadruga, Str. 126. Din 10.—, po pošti 75 p več.

—kpl »Sokolici«, list za jugoslovanski sokolski naraščaj, izhaja vsak mesec ter stane vse leto 12 Din., pol leta 6 Din. Na naročila brez istodobne vposlane naročnine se ne oziramo. Dopise je pošiljati na naslov: Uredništvo »Sokolici« (Jugoslovanski Sokolski Savez) v Ljubljani, Narodni dom. Upravništvo je v Učiteljski tiskarni v Ljubljani, kamor je pošiljati tudi naročnino.

Vsak Jugoslovan mora biti član „Jugoslovanske Matice!“

Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Štev. 1708.

RAZPIS NADUČITELJSKIH IN UČIT. SLUŽB.

Na osnovnih šolah prekmurskega okraja se vsled odloka višjega šolskega sveta z dne 21. marca 1922, štev. 3652, razpisujejo nastopne nadučiteljske in učiteljske službe s slovenskim učnim jezikom v stalno namesetitev:

1. Na štirirazrednici v Beltincih nadučiteljska služba, eno mesto učitelja, 2 mesti učiteljic. (Nadučitelj, ki bi opravljal tudi kantorsko službo, ima v šoli prosto stanovanje.)
2. Na trirazrednici v Cankovi nadučiteljska služba, eno mesto učitelja in eno mesto učiteljice.
3. Na dvorazrednici v Črenšovcih nadučiteljska služba ter eno mesto učiteljice.
4. Na dvorazrednici v Dol. Bistrici nadučiteljska služba ter eno mesto učiteljice.
5. Na trirazrednici v Tišini po eno mesto nadučitelja, eno za učitelja, eno za učiteljico.
6. Na petrazrednici v Murski Soboti mesto nadučitelja, po 2 mesti za učitelje, dve za učiteljice.
7. Na petrazrednici v Dol. Lendavi mesto nadučitelja, po dve mesti za učitelje, dve za učiteljice.

Pravilno opremljene prošnje — za nadučiteljska mesta se zahteva učna usposobljenost za katol. verouk — je vlagati do 16. aprila 1922 po predpisani službeni poti in sicer glede rk. verskih šol pod zaporedno štev. 1 do 5 na zadevni krajni šolski svet, glede državnih šol pod 6 do 7 na okrajno glavarstvo, šolski oddelek v Murski Soboti.

Vodja urada:

Lipovšek s. r.

Štev. 292/3.

RAZPIS SLUŽBE.

Po odredbi višjega šolskega sveta se razpisuje v stalno namesetljenje nadučiteljsko mesto na šestrazrednici v Prevaljah.

Pravilno opremljene prošnje je vlagati po predpisani službeni poti do dne 30. aprila 1922

pri podpisanem okrajnem šol. svetu. Okrajni šolski svet v Prevaljah dne 2. aprila 1922.

Katera upokojena učiteljica, ali pa tudi aktivna, ki slučajno nima službe, bi hotela iti za nekaj mesecev v Gotenico p. Kočevska Reka h gospej Mariji Steltzerjevi, da bi poučevala njene hčerke?

Plača po dogovoru.